

РЕЦЕНЗИЯ

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ	
И-Т ПО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА МОРФОЛОГИЯ, ПАТОЛОГИЯ И АНТРОПОЛОГИЯ С МУЗЕЙ	
Вх. №	293
	25.05 2017 г.
СОФИЯ	

относно конкурса за заемане на академична длъжност „доцент” по антропология, шифър 01.06.01, секция „Антропология и анатомия”, Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей (ИЕМПАМ) – БАН, обнародван в Държавен вестник бр. 14/10.02.2017 г.

Рецензент: проф. Анастасия Божилова Пастирова, дмн (Заповед на Директора на ИЕМПАМ – БАН № РД–09-33 от 06.04.2017 г. и решение НС на ИЕМПАМ – БАН от 31.03.2017 г.).

Настоящата рецензия е съобразена с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за неговото приложение (ППЗРАСРБ) и Правилника на ИЕМПАМ- БАН по ЗРАСРБ.

Единственият кандидат в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” по антропология, шифър 01.06.01 в секция „Антропология и анатомия”, ИЕМПАМ – БАН е Виктория Светомирова Русева, главен асистент, секция „Антропология и анатомия”. Процедурите по конкурса са организирани и изпълнени в съгласие с действащия ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на ИЕМПАМ- БАН по ЗРАСРБ. Представените материали (Вх. № 213/10.04.2017 г.) са комплектувани съгласно изискванията по чл. 29 (1), (2) ЗРАСРБ, чл. 60 (1) ППЗРАСРБ, чл 2 т.4.3. и т.4.4 от Правилника на БАН и глава 2, чл. 4.3 от Правилника на ИЕМПАМ- БАН по ЗРАСРБ.

Общи данни за кариерното и тематичното развитие на кандидата.

Виктория Светомирова Русева е родена на 08.05.1979 година. Завършва Софийски университет “Св. Кл. Охридски”, специалност археология, втора специалност история и придобива квалификация - магистър по археология и магистър по история (1992 - 1997 г.). Тя провежда обучение и научни изследвания в ИЕМПАМ-БАН, НАИМ-БАН (1993-2003 г.) и защитава дисертация на тема „Антропологични данни за промените в смъртността и продължителността на живота на територията на България от Неолита до Късното Средновековие”, за което получава образователната и научна степен "доктор" по научната специалност 01.06.01 Антропология, (Висша атестационна комисия, МС,

Република България, диплома № 29183/ 05.07.2004 г.; Комисия N5 03, Протокол № 7 от 20.04.). Виктория Светомирова Русева работи в ИЕМА, ИЕМАМ – БАН, ИЕМПАМ-БАН (1998-2017 г.) - специалист (1992 - 1997 г.) и показва последователност при заемане на академични длъжности: асистент (2005-2008г.) и главен асистент (2008 - 2017 г.). Тя има 18 години трудов стаж по специалността в секция “Антропология и анатомия”, ИЕМПАМ-БАН-София (Изх. № ЛС-05–17 / 17.04.2017 г.). Виктория Светомирова Русева е специализирала: летен Българо-Германски семинар в Карасура, (постдипломна специализация, 29.09.1997-03.10.1999 г.) и специализация в Израел, Университета в гр. Телавив, Висше Медицинско Училище, Департамент по Анатомия и Антропология. (8 месеца, ИЕМА-Заповед NII -3014/14.10.2003 г.).

Според „Изисквания за развитие на академичния състав в ИЕМПАМ-БАН”, глава 7, общият брой публикации за заемане на академичната длъжност „доцент” е 15 (10 с импакт фактор (ИФ) - повече $\frac{1}{2}$ да е първи автор), но за специалисти по антропология, която е свързана предимно с национални приоритети, броят на статиите с ИФ може да е по-малък.

Научните изследвания на Виктория Светомирова Русева са отразени в 52 научни труда (авторефератът и 12 публикации са свързани с дисертационния труд и придобита научна степен главен асистент).

Научните публикации (39 публикации) извън дисертацията и придобита научна степен главен асистент са разпределени както следва:

Научни публикации отпечатани в научни списания с ИФ – 2 бр. (Archaeologia Bulgarica, XVI, 2, ISSN:13109537, 77-95. SJR:0.124; Archaeologia Bulgarica, XX, 2, 2016, ISSN:1310-9537, 1-28. SJR:0.106.), в международни списания без IF – 11 бр., в монография – 1 бр. (Дончева-Петкова Л., Апостолов К., Русева В. Раннобългарският некропол при Балчик. Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulg. Acad. Sci., 2016, ISBN:978-954-322-774-7, 584), глава от книга – 1 бр. (Чолаков, И. Д., Александрова, С., Русева, В., Пеева, Н. Могилен некропол от Римската епоха край град Стралджа, Ямболско. издание на Асоциацията на българските археолози (АБА), 2016, ISBN:978-954-322-774-7, 109-126), научни публикации в рецензирани български специализирани научни списания на български (18 бр.) и английски език (14 бр.).

Виктория Светомирова Русева е единствен автор в 32 публикации, водещ автор в 2 публикации (от които 2 публикации са отпечатани в списания с ИФ – общо 0.180,

личен 0.056) и последващ автор в 3 публикации, а тази позиция разкрива личния принос на кандидата в научните разработки.

Виктория Светомирова Русева е представила списък на 43 цитирания, от които 16 цитирания са отразени в международни издания (вкл. патент), 3 - в международни издания на предадени отчети на непубликувани резултати, 3 - в национални издания и 21 - на отчети към ръководителите на теренни изследвания в национални издания.

От прегледа за научната дейност на Виктория Русева се установява нейната научна активност, станала известна на научната общественост посредством научните статии, участие в научни форуми, научни проекти и отзвук, отбелязан с цитирането на получените резултати. В подкрепа на това становище са данните за участия в конференции и научни форуми, международни научни прояви в чужбина - 11 (9 устни и 2 постерни презентации), в България - 25 (20 устни презентации и 5 постерни презентации).

Виктория Светомирова Русева има участие по спечелени проекти в областта на антропологията, тематично тясно свързани със специалността на обявения конкурс:

1. Четири български проекта: Археологически проучване на Козарева Могила - селищна могила и некропол за 2014 г. – проект към министерство на културата; Археологически проучване на Козарева Могила - селищна могила и некропол за 2015 г. – проект към министерство на културата; „И населиха земята Карвунска, наречена българска.” Археологически сведения за най-ранното българско присаствие в Добруджа по данни на селището и некропола при село Топола, Каварненско. 2012 г.; „Траките – генезис и развитие на етноса, културни идентичности, цивилизационни взаимодействия и наследство от древността“ 2016-2017 г.,

2. Два международни проекта: Археогенетика на праисторията и протоисторията в България. НАИМ-БАН и Университет Станфорд, САЩ, ръководител от българска страна доц. д-р К. Бъчваров, НАИМ-БАН. 2014-2015 г.; Aspects of Early Medieval Lifestyle in Eastern Europe: stable isotope evidence of diet, maternal investment and social status in Bulgaria (Аспекти на ежедневиия живот в ранносредновековна източна Европа: доказателства от анализа на стабилни изотопи за диетарния режим, майчинските грижи за новородените и децата в ранна възраст и социалния статус в България), Ръководител д-р Дж. Фей, Университет на Кент, Великобритания, 2016-2017 г.

Научните приноси на Виктория Светомирова Русева са с теоретично-фундаментално, методологично и научно-приложно значение в областта на антропологията. Тези приноси са разпределени в следните направления:

- Оригиналните приноси по темата на дисертацията за полово-възрастовото разпределение на изучените антропологично материали до 2003 година са отразени в научни трудове от 1 до 13. Изучаването на нови материали е основа получаване на нови данни и внасяне на корекция в стойностите на демографските показатели за различните епохи, като изследванията се насочили към най-ранната възраст на новородените (30, 38) и крайната възраст на доживяване в изследваните популации (32, 34). Нови данни от над 50 големи серии и отделни комплекси са добавени от последвали изследвания за полово-възрастовото разпределение и голяма част от тях са публикувани (№ 15, 16, 23, 24, 26, 30-34, 36-51). При полевите изследвания са отделени костни останки на два случая от скелети на жена с новородено, като статистическите резултатите за смъртността при младите жени са изнесени на международни конференции в Кушадасъ, Турция и гр. Варна.

- Палеоантропологични изследвания на материал от комплексите с кремация. Установено, че въпреки фрагментарността анализът на тези останки дава възможност за извличане на информация за интерпретация на археологическия комплекс (научни публикации № 14, 15, 23, 24, 32, 43, 49).

- Патологични изменения по скелета. Изследвано е мястото на изявени индивиди с напреднала инвалидизация в древните общества и отношението към тях на членовете на социалната група (публикации № 18-19, 21-22, 28-29, 42, 45). Най-многоброен е изучения материал за средновековната епоха и данните са публикувани (№ 20, 44, 52).

- Интерпретация на находки, които показват въздействие върху костите на жив или умрял индивид. Проследени са данните за разпространението на трепанацията на черепа (публикувани в № 16, 17, 27, 38, 45). Публикувани са сведения за разпространението на обряда за изкуствена деформация на черепа при изследването на ранносредновековната серия от Балчик и Топола (публикации № 14, 16, 23, 24, 43), а един от малкото случаи от Западна България е установен в серия от Правешка лъкавица (№ 48).

- Оригинални са данните при прилагане на методите за изследване на линеарната хипоплазия на емайла по макроскопски метод. Определен е възрастово специфичен пик

на натрупване на белег, който кореспондира с най-рисковият период в развитието на младия индивид (№ 14, 28, 42).

- Комплексна интерпретация на резултатите за смъртност и продължителност на живота, разпространение на патологичните изменения на скелетни останки, в посока търсене на нивото на адаптация на човешките групи към средата на обитание (№ 45, 52).

- Изследвания на антропологичния тип при високата степен на фрагментарност на материала и описание на физическо развитие на индивидите от анализираната популация (изследвания № 14, 24) и използването на статистически клъстерен анализ при изследването на най-голяма краниологична серия (№ 25).

- Антропологичното изследване на материал от археологически обекти и интерпретацията му в общия контекст на откриване довело до получаване на добри резултати в общото интердисциплинарно изследване и интерпретация на археологическия комплекс (№ 26, 31).

- Представените за участие в конкурса научни трудове съдържат приноси и данни, които представляват интерес за научната общност.

Педагогическа дейност.

Виктория Светомирова Русева е хоноруван преподавател в ИФ ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ от 2013 г. Тя е водила лекционен курс, специалност „Археология“, бакалавърска програма, Антропология в археологията – 2013-2014 учебна година - 45 часа; 2014-2015 г. - 30 часа; 2015-2016 г. - 30 часа; 2016-2017 г. - 30 часа, както и специализиран курс в магистърска програма, специалност „Археология“, 2016-2017 г. – 30 часа, „Остеоархеология – интерпретация на човешки костни останки в археологически контекст“, първи семестър и 30 часа, втори семестър, „Палеоантропология“ - 45 часа и „Физическа антропология – взаимодействие между биологическата, социалната и културната същност в еволюцията на човека“ - 45 часа.

Виктория Светомирова Русева е била консултант от българска страна при подготовка на дипломна работа за защита на бакалавърска степен на студент от Университета в Рединг, Великобритания (2011 г.), а през 2016-2017 учебна година – ментор на практиканти по програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ на Европейски съюз. Тя е изнасяла лекции на международни семинари: – 2016 г.- Летен международен семинар към фондация „Балканско наследство“, Созопол. Методи на полеводо и лабораторното антропологическо изследване. Антропологични данни за

населението на България в древността – 10 часа лекции и пет дена полево изследване, 2017 г. - Летен международен семинар към фондация „Балканско наследство”, Созопол. Методи на полевото и лабораторното антропологическо изследване. Антропологични данни за населението на България в древността – 10 часа лекции и пет дена полево изследване.

Въз основа на научната и публикационната си дейност Виктория Светомирова Русева е изградила авторитет в научната област, в която работи. Тя е канена за консултант в редакционни колегии: международни - Bioinfo Publications - 2013-2016 г.; Anthropological Researches and studies, български - Археологически проучвания на средновековния град Трапезица, сектор Север и за изготвяне на експертно становище към кабинета на Министър-председателя за костен материал от църквата на о. Св. Ахил.

Заклучение.

Документите и материалите, представени от главен асистент Виктория Светомирова Русева, доктор отговарят на задължителните условия и наукометрични критерии за заемането на академичната длъжност „доцент” на основание ЗРАСРБ в Република България”, чл. 29 (1), т. 3, т. 4, чл. 29 „б” (2), т. 2 от ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ, Правилник на ИЕМПАМ- БАН по ЗРАСРБ (глава 7).

След запознаване с представените материали и научни трудове, тяхната значимост, научните и приложни приноси, намирам за основателно да препоръчам на уважаемото Научно жури да присъди на главен асистент Виктория Светомирова Русева академичната длъжност „доцент” по антропология, шифът 01.06.01, за нуждите на секция „Антропология и анатомия”, ИЕМПАМ – БАН.

Дата 25.05.2017 г.

Рецензент:

Проф. Анастасия Божилова Пастирова